

Kortfattet projektbeskrivelse

I henhold til *Vejledning om udarbejdelse af ansøgning i henhold til lov om almene boliger m.v. § 91a og fondens regulativ om tilskud til boligsocial indsats i udsatte almene boligområder* skal der udarbejdes en kortfattet beskrivelse på maksimalt fem A4-sider. Beskrivelsen skal indeholde nedenstående overordnede oplysninger og uploades på sagen.

Bemærk, at den kortfattede projektbeskrivelse ikke forventes at indeholde beskrivelser af konkrete aktiviteter.

1. Afdelingens/boligområdets problemkompleks, herunder målgrupper og problematikker, der bør adresseres i den planlagte indsats.

Bestyrelsen for den boligsociale helhedsplan i Viborg fremsender på vegne af boligorganisationerne i Viborg og Viborg Kommune en ansøgning om prækvalifikation til en boligsocial helhedsplan for udvalgte områder i Viborg for perioden 2021-2025.

For boligselskabet Viborg drejer det sig om afd. 12 Houlkærvænget, afd. 18 Houlkærparken, afd. 10 Vestervang og afd. 6 Ringparken.

For boligselskabet Sct. Jørgen drejer det sig om afd. 8 Ellekonebakken, afd. 801 Østervang/Østerled, Rødkærparken og afd. 3 Klostervænget

Boligområderne omfatter i alt ca. 2500 lejemål og ca. 4200 beboere (kilde: Beboerdata LBF, oktober 2019), samt 7 afdelingsbestyrelser.

Prækvalifikationen er udviklet på baggrund af erfaringer fra den hidtidige helhedsplan og mere konkret blevet til gennem dialog- og udviklingsproces med indspil fra bestyrelsen for helhedsplanen, projektkoordineringsgruppen, beboerdemokrater og et bredt felt af lokale kommunale samarbejdspartnere.

Med afsæt i BL-nøgletal fra Danmarks statistik 2019 samt tilgængelige lbf portal tal er boligområderne er kendetegnet ved følgende:

Ellekonebakken, Lejemål:536 Beboere:1065	48,9 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 48,4%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 40,5%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 176.910 kr. Der er ansøgt om byggefysisk helhedsplan.	
Rødkærparken, Lejemål:120 Beboere:188	41,88% udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 38,5%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag i aldersgruppen 15-64 år udgør 41,6%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 194.630 kr.	
Klostervænget, Lejemål:587 Beboere:667	44,9 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 21,6%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 26,5%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 187.494 kr.	
Vestervang, Lejemål:319 Beboere:607	44,5 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 33,6%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 35,95%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 202.007 kr.	

Houlkærparken, Lejemål:198 Beboere:667	53,2 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 24,5% Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 23,15%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 197.730kr.	
Houlkærvænget, Lejemål:504 Beboere:1063	49,1 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 39,7%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 37,3%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 179.598 kr.	
Ringparken, Lejemål:233 Beboere:374	52,7 % udenfor arbejdsmarkedet i aldersgruppen 18-64 år. Beboere fra ikke-vestlige lande udgør 28,6%. Grundskole som højeste uddannelsesgrundlag, for aldersgruppen 15-64 år udgør 27,9%. Gennemsnitlig personlig indkomst i afd.: 174.299 kr. Der er ansøgt om byggefysisk helhedsplan.	

Boligområdernes problemkompleks

Boligområderne er forskellige. De ligger geografisk fordelt i Viborg på nær et område som ligger ca. 20 km fra Viborgs midtby. Beboersammensætningen i alle områder adskiller sig fra resten af Viborg som helhed på flere centrale parametre. Alle er indikatorer som truer muligheden for en sund udvikling. Derudover har boligområderne en flyttefrekvens som ligger mellem 14 og 21 % og for flere områders vedkommende et stigende antal i beboerklager igennem de sidste to år (kilde: boligselskabernes adm.).

Indikatorer som gør sig gældende for områderne:

Børn og unge som vokser op i de udsatte boligområder

Boligområderne rummer en høj andel af børn og unge. Af ca. 4200 beboere er 1110 børn i alderen 0-17 år, hvilket svarer til 26,1%. I Viborg udgør 0-17 årige ca. 20 % af det samlede antal beboere. Af Ellekonebakkens godt 1000 beboere er 31% børn i alderen 0-17 år, og af Houlkærvængets godt 1000 beboere er 30,5% børn i samme aldersgruppe. For resten af områderne ligger den procentvis andel af børn (0-17år) mellem 16,3% og 32,7% af det samlede beboerantal.

Mange af boligområdernes børn vokser op i familier med kun én forsørger. For Ellekonebakken er det 35,2% og for Houlkærvænget er det 40,8 %. for resten af områderne ligger den procentvis andel imellem 32,1% og 61,7% mod 16,5 % for Viborg som helhed.

(kilde: BL nøgletal, Danmarks Statistik august 2019).

Det er svært at lave en entydig beskrivelse af hvordan børnene klarer sig i skolen, da de er fordelt på seks skoledistrikter, men med afsæt i de boligsociale data fra landsbyggefondens ligger gennemsnittet for udvalgte skoler under de resterende skoler i Viborg kommune.

Opgørelser fra Viborg Kommunes TOPI målinger i 2017 og 2018 viser endvidere, at i der i relation til den nuværende helhedsplans boligområder, udvalgte daginstitutioner (jf. effektmål fra nuværende HHP) er der ca. 17 % af børnene som befinder sig i det gule/røde felt. Altså en fortsat skærpet opmærksomhed på ca. hvert femte barn i institutionerne. Heraf er der ca. 1/3 af børnene fra de udvalgte institutioner der kommer fra helhedsplanens boligområder. Kilde: intern TOPI måling Viborg kommune.

De sociale, familiemæssige udfordringer, samt personlige problemer er barrierer der gør det svært at mestre hverdagen, både for sig selv og familien som helhed. De manglende ressourcer hos familierne kommer til udtryk ved, at der er mangel på bæredygtige rollemønstre for børn og unge i familierne og i boligområderne. Flere børn og unge, der færdes i områderne har en uhensigtsmæssig adfærd, skaber utryghed blandt de øvrige beboere og det kan i perioder få karakter af konflikt mellem grupperinger.

En overandel af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande

Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande i boligområderne ligger med en procentvis andel i områderne mellem 21,6% og 48,4 % af det samlede beboerantal. For områderne samlet udgør andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande 36,26 %, og der er generelt tale om en stigning i andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande siden

2015. Den samlede andel i Viborg udgør 5,3%. (kilde LBF portalen + BL nøgletal fra Danmarks statistik august 2019).

Uddannelsesmæssigt efterslæb

Boligområderne rummer fortsat en høj andel af 15-64 årige som har grundskole som højest fuldførte uddannelse. Den procentvis andel udgør for 5 af de 7 boligområder mellem 35,2% og 41,6% og en andel på 22,36 og 26,45 % for de øvrige områder.

I Viborg kommune ligger den samlede andel på 16,8 %, hvorfor det kan konstateres at der fortsat er et uddannelsesmæssigt efterslæb.

(kilde LBF portalen + BL nøgletal fra Danmarks statistik august 2019).

Svag arbejdsmarkedstilknnytning og lav indkomst

Mellem 41,9% og 53,2 % af boligområdernes 18-64 årige beboere står uden for arbejdsmarkedet mod 21,2% for Viborg som helhed. Herudover er de ledige fra boligområderne i en betragtelig større grad ramt af langtidsledighed, end hvad der er gældende for det øvrige Viborg.

For områderne gør det sig gældende at beboernes gennemsnitlige indkomstforhold er kendetegnet ved, at den gennemsnitlige personlige indkomst 189.526 kr. mod 260.599 kr. for Viborg i øvrigt.

Den samlede andel af kontanthjælpsmodtagere udgør ca. 22 % i målgruppen 18-64 år hvor den tilsvarende gruppe udgør 4,6%.

(kilde LBF portalen + BL nøgletal fra Danmarks statistik august 2019).

Tryghed i boligområderne

I en række af boligområderne er der registreret en række klagesager og ind imellem opstår konflikter som har indflydelse på oplevelsen af tryghed i områderne.

Områderne er ofte udsat for beboere, der opfører sig uhensigtsmæssigt, og de er udsat for hærværk i større eller mindre grad som giver anledning til nabokonflikter. Alle er faktorer der påvirker det samlede indtryk af et boligområde og dets renommé. Derudover er områderne kendetegnet ved svage sociale relationer i familierne og beboerne imellem.

Dertil er der en høj andel af beboerne der giver udtryk for ensomhed, hvilket medvirker til utryghed og mangel på trivsel. Ifølge en spørgeskemaundersøgelse, som instituttet A&B Analyse har gennemført for Fagbladet Boligen er der tale om 11,7 % af beboerne i almene boligorganisationer, der føler sig ensomme næsten hele tiden eller ofte. Det tilsvarende tal for folk i ejerbolig er 5,3 procent.

Kriminalitet belaster i mindre grad områderne, hvorfor det ikke vurderes at være en indikator som kalder på en særlig indsats.

Opsummerende

En kommende helhedsplan tage afsæt i Landsbyggefondens målsætninger for det boligsociale arbejde: *" boligsociale indsatser skal fokusere på, at trygheden i boligområderne øges med en kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende indsats, samt at den negative sociale arv i boligområderne brydes, så børn og unge i udsatte boligområder sikres de bedste betingelser for et rigt liv med skole, uddannelse, gode fritidsmuligheder, venskaber og arbejde."*

Indsatsen for de 7 boligområder vil have særlig fokus på de felter, hvor områderne markant adskiller sig fra resten af Viborg. Ovenstående indikatorer peger endvidere på, at der skal fokuseres på de mange børn og unge og deres familier, hvis en begyndende positiv udvikling på nogle af de væsentlige felter skal kunne udvikles/fortsætte.

Den samlede indsats ses løst via indsatsområderne *Tryghed og trivsel, Forebyggelse og forældreansvar og Uddannelse og beskæftigelse.*

Disse indsatser skal i samspil med bæredygtige samarbejdspartnere medvirke til at bryde med den negative sociale arv på flere parametre.

2. Hvilke samarbejdspartnere der ud fra en lokal vurdering bør involveres i indsatsen i boligområdet, herunder de enkelte samarbejdspartneres bidrag såvel inden for som uden for helhedsplanens rammer.

Siden den nuværende Viborg Kommune blev dannet i 2007 har der været udarbejdet mange politikker og strategier, som har gjort det vanskeligt at få overblik over de vigtigste politiske målsætninger. Derudover var politikkerne og strategierne typisk koncentreret om specifikke fagområder og ikke på tværs. Dermed har der været risiko for at arbejde i forskellige retninger og ikke få skabt den mest sammenhængende oplevelse for borgerne. Viborg Byråd vedtog i december 2018 en helt ny og enkel model:

- med sammenhængsmodellen udfolder Byrådet en ambitiøs version for, hvordan Viborg Kommune skal udvikles
- med sammenhængsmodellen sætter Byrådet tydelig politisk retning og synliggør sine højest prioriterede målsætninger
- med sammenhængsmodellen vil Byrådet skabe større værdi, helhed og sammenhæng for borgerne i deres møde med kommunen

Bestyrelsen for den nuværende helhedsplan vurderer at den boligsociale helhedsplan skal bidrage til realiseringen af målene i Viborg Byråds sammenhængsmodel omkring målene:

- En større andel af eleverne i 9. klasse skal vurderes uddannelsesparate, herunder skal andelen af elever, der opnår mindst 2 i dansk og matematik ved 9./10. klasse-prøve hæves til 92 % i 2025
- 90 % af unge har taget en ungdomsuddannelse inden de er 25 år
- Vi vil forøge antallet af unge og voksne, der har relevante kvalifikationer, der imødekommer arbejdsmarkedets behov
- En større andel af borgerne i Viborg Kommune skal have tilknytning til arbejdsmarkedet, og en mindre andel af borgerne skal være på offentlig forsørgelse
- Mindst 80 procent af alle borgere i Viborg Kommune vurderer deres generelle trivsel og livskvalitet som høj i 2025
- 85 % af alle borgere i Viborg Kommune skal være fysisk aktive
- Færre i Viborg Kommune føler sig ensomme

Tryghed og trivsel, Uddannelse og beskæftigelse samt Forebyggelse og forældreansvar:

Indsatsområdet **Tryghed og trivsel** skal skabe grundlag og rammer for at fremme trivslen, fællesskabet og gode sociale relationer beboerne imellem. De konkrete aktiviteter vil sigte mod at styrke naboskabet og tilliden beboerne imellem, nedbryde fordomme og understøtte visionen om at skabe bæredygtige boligmiljøer. En central aktivitet under **Tryghed og trivsel** er hele understøttelsen af de lokale foreninger, der laver aktiviteter for beboerne i boligområderne, men også at styrke beboernes tilknytning til de omkringliggende foreninger, hvor et medlemskab danner grundlag for nye fællesskaber. Det er hensigten, at de igangsatte aktiviteter ikke alene vil være fællesskabsbefordrende, men samtidig udgøre en vigtig rekrutteringsplatform for de øvrige boligsociale tiltag. Aktiviteterne skal endvidere danne grundlag for en øget tryghed i boligområderne samt være grobund for det gode naboskab.

Indsatsområdet **Uddannelse og beskæftigelse** sigter mod at forbedre uddannelsesniveaet og arbejdsmarkedstilknytningen for såvel unge som unge voksne i boligområderne. Aktiviteterne vil løbende blive afstemt med Viborg Kommunes beskæftigelsesplan samt med relevante tiltag fra Jobcenter Viborg, så der skabes sammenhæng for borgeren i det omgivende samfund. Tiltagene skal understøtte uddannelse og dannelse af arbejdsidentitet hos udvalgte grupper. Dette vil blandt andet omfatte håndholdte lomme pengeforløb/fritidsjobordninger mv. Sidstnævnte skal være med til at modvirke negativ social arv, ungdomskriminalitet og styrke især unges fastholdelse i uddannelse. Aktiviteterne vil også have fokus på det aktive medborgerskab i et bredt samfundsmæssigt perspektiv, hvor der blandt andet indgår frivilligt arbejde og foreningsarbejde, som skal være med til at udvide netværket for den enkelte i og udenfor boligområdet og samtidig modvirke isolation.

Indsatsområdet **Forebyggelse og forældreansvar** har fokus på aktiviteter, som sigter mod at bryde en negativ social arv hos børn og unge i helhedsplanens boligområder. Det vedrører i særlig grad de

relationer og adfærdsmønstre, der er i familierne, og som ofte fastholder børn og unge i en negativ udvikling. De konkrete indsatser vil i høj grad bygge på den gensidige brobygning og på et tæt samarbejde med eksisterende kommunale tilbud.

De aktiviteter, der iværksættes, vil møde familierne bredt og omfatte tilbud til småbørnsfamilier og til børn og unge. Tilgangen til aktiviteterne er at se familierne i en helhed og på den måde understøtte familierne i at fungere som gode forældre/rollemodeller. Der vil være fokus på at skabe gode rammer for, at familierne får positive oplevelser sammen og oplever netværk med andre familier. Det vil være essentielt, at familierne oplever, at deres muligheder forbedres, og at samspillet mellem de boligsociale aktiviteter og kommunale tilbud sikrer familierne den rådgivning og vejledning, de har behov for.

Centrale samarbejdspartnere i helhedsplanen:

Helt centralt for den boligsociale helhedsplan er evnen til det brede samarbejde. Samarbejdet tager sit afsæt i det nærliggende miljø for hvert boligområde. Boligområdet, boligselskabet, skolen, foreninger, institutioner osv. Alle som kan spille en rolle ind helhedsplanens indsatsområder for det enkelte boligområde.

Viborg Kommunes data vil blive understøttende for helhedsplanens initiativer, således at udviklingen i boligområderne følges tæt, og medvirke til vurdering af behovet for eventuelle løbende justeringer.

3. Overvejelser om organiseringen, herunder den boligsociale bestyrelse, lokale styre-/følgegrupper og evt. politiske fora.

Overvejelser omkring organisering af den boligsociale helhedsplan

Organiseringen omkring en boligsocial helhedsplan for 2021-2025 er endnu ikke tegnet op i et diagram, men nedenstående elementer vil danne grundlag for den endelige udformning af organisering, som besluttet parallelt med udfærdigelsen af den endelige helhedsplan.

Udformningen af den kommende organisering vil tage afsæt i en professionel bestyrelse, med fortsat deltagelse på direktørniveau fra henholdsvis kommune og boligselskaber.

Bestyrelsen ønsker at understøtte udviklingen i en kommende helhedsplan via en vekselvirkning mellem velafprøvede programmer og nytænkte pilotprojekter.

Bestyrelsen ønsker at sætte fokus på en øget professionalisering af det samspil der skal foregå for at opnå "sammenhæng for borgeren" i det gode liv/boligliv.

Bestyrelsen for den boligsociale helhedsplan ønsker at skabe "sammenhæng for borgeren". En sammenhæng som skal opnås via en styrket koordinering af kommunale, boligsociale og civile indsatser omkring den enkelte borgers udvikling. Der peges herunder på vigtigheden af, at bestyrelsen for den kommende periode sikrer at den boligsociale helhedsplan indarbejdes i de for områderne, øvrige organisatoriske strategier, for derved at sikre "sammenhæng for borgeren/borgerne".

Som følge af Ellekonebakkens kategorisering som ghetto i december 2018 har Viborg Kommune igangsat et projekt med det formål at sikre positiv udvikling for borgerne i området. I projektet indgår relevante repræsentanter fra såvel Boligselskabet Sct. Jørgen, Boligselskabernes Fællessekretariat og Viborg Kommune. Ambitionen med projektet er at udvikle og afprøve indsatser, som hvis de viser sig virksomme, kan udbredes til hele Viborg Kommune og dermed indgår i udviklingen af boligsociale indsatser i andre områder. Dette spor vil bestyrelsen også bringe i spil i stillingtagen af organiseringen af en kommende plan.

Bestyrelsen ønsker endvidere at undersøge på muligheden for at etablere en platform for forskning relateret til en kommende helhedsplan.